

Nro 95 kesäkuu 2016

45. vuosikerta

KUMPULAN VIESTI

Kumpulan väkeä

.....
2016 toimintakalenteri
.....

**Ötökkäjahtiin
myrkyttömästi**

.....
Puutarhan hoito
kuukalenterin mukaan

Ikinuori Kumpula

Kumpulan siirtolapuutarha perustettiin 90 vuotta sitten, mutta toteuttaa edelleen vireästi myös tämän päivän arvoja ja ihanteita. Luonnonmukaisesti tuotettu lähiruoka on noussut herkkutelijoiden ja maailmanparantajien suosioon. Kerrostalojen pihaille tuodaan viljelylaatikoita, viljelypalstoille on pitkät jonot, ja perennatkin ovat taas muotia.

Siirtolapuutarhaelämään kuuluu vaatimattomuus - ainakin Kumpulassa. Emme kilpaile taloilla ja tavaroilla. Sen sijaan on havaittavissa jaloa kilpaa siitä, kenellä on kauneimmat kukat ja pensaat ja miten hyvin kasvimaat ja hedelmäpuut tuottavat tai kenellä on erikoisimpia uusia yrttejä. Kumpula on alun perin perustettu vähäosaisen väestön kesänviettoa varten, ja sellainen henki pitäisi meillä edelleen säilyttää. Onneksi takavuosien hurja hintojen nousu on pysähtynyt.

Näin iäkkäässä siirtolapuutarhassa puutarhurien joukko on ehtinyt vaihtua, jopa moneen kertaan. Tällä haavaa on taas meneillään jonkinasteinen sukupolvenvaihdos. Ilahduttaa, että alueellamme on entistä enemmän lapsia. Toivon, että uudet puutarhurit omaksuvat siirtolapuutarhan arvot ja elämäntavan sekä tuovat toimintaamme uusia ideoita ja uutta energiaa.

Siirtolapuutarhayhdistyksellä on monia tehtäviä, joista on sovittu vuokrasopimuksessa maanomistajan, Helsingin kaupungin, kanssa. Yhdistyksen toimihenkilöillä ja eri tehtäviä hoitavilla talkoolaisilla on suuri vastuu siitä, että hommat pyörivät. Vuosikokouksessa määritelty 10 tunnin talkoovastuu on todella pieni verrattuna siihen, kuinka paljon monet aktiivit tekevät. Yhteinen tekeminen on myös palkitsevaa ja parhaimmillaan hauskaa. Monet uudetkin puutarhurit ovat tulleet reippaasti mukaan yhteisiin hommiin, ja tähän rohkaisen kaikkia. Tekemistä löytyy.

Ilmastomuutos on nostanut vuoden keskimääräistä lämpötilaa. Samalla sää tuntuu muuttuneen entistä oikullisemmaksi. Kasveilla voi olla vaikeata sopeutua

Kuva: Mirja Arajärvi

talvella yllättäviin lämpöjaksoihin, lumettomiin pakkausiin ja kevään ja kesän pitkiin kuivuuskausiin. Tänä vuonna kesä tuli melkoisella vauhdilla, ja kasvit yrittivät pysyä vauhdissa mukana. Tulppaanien kukinta meni viikossa, ei kiva! Saapa nähdä, miten kasvukultamme ja puutarhurimme selviävät tästä kesästä, joka nyt vaihteeksi uhkaa hallaöillä.

Toivotan kaikille hyvää kesää, ahkeruutta ja iloa!
Mirja Arajärvi, puheenjohtaja

KUMPULAN VIESTI

Numero 95, kesäkuu 2016, 45. vuosikerta

Julkaisija: Kumpulan Siirtolapuutarhayhdistys ry

Kirjoittajat: Mirja Arajärvi, Untamo Aukio, Outi Berghäll, Mikko Cajanus, Ritva Pesola, Sanna-Katri Rautava, Anja Strengell, Mikko Strengell, Juha Tuhkanen.

Taitto: Minna Kommeri

Painopaikka: Paintprinting Oy, Helsinki 2016

Paperi: Lenza Green (100 % kierrätyspaperi, 100 % FSC®-sertifioitu)

www.kumpulanspy.fi

Sähköposti: yhdistys@kumpulanspy.fi

Käyntiosoite: Kalervonkatu 1a (pääportti), 00610 Helsinki

Postiosoite: Untamontie 4 E 32, 00610 Helsinki

Kannen kuva:
Jenna Koivula

Kumpulan Siirtolapuutarhayhdistys ry Hallitus 2016

Hallituksen sähköpostiosoite yhdistys@kumpulanspy.fi

Puheenjohtaja	Puhelin	Osoite	Sähköposti
Mirja Arajärvi	040 576 8733	Orvokkipolku 209	puheenjohtaja@kumpulanspy.fi
Varapuheenjohtaja			
Untamo Aukio	050 435 1975	Ruusutie 132	puheenjohtaja@kumpulanspy.fi
Sihteeri			
Outi Berghäll	044 218 4912	Ruusutie 129	yhdistys@kumpulanspy.fi
Taloudenhoitaja			
Juha Tuhkanen	040 550 4660	Sireenipolku 242	taloudenhoitaja@kumpulanspy.fi
Emäntä			
Jussi Tähtiö	040 556 4084	Sireenipolku 256	
Hallituksen muut jäsenet			
Mikko Cajanus	050 566 4643	Sinikellontie 228	
Arto Karkkonen	040 501 8078	Ruusutie 114	
Tuija Koski	045 130 9016	Ruusutie 130	
Sari Mouhouka	041 591 366	Sireenipolku 251	
Liisa Saarikoski	0400 434 071	Unikkotie 195	
Erkki Tiainen			

Kumpulan Siirtolapuutarhayhdistys ry Loppukesän toimintakalenteri

HEINÄKUU

...	Palstatarkastukset
09.07.	Siirtolapuutarhaliiton valtakunnallinen kohtaamispäivä Vallilan siirtolapuutarhassa
23.07.	Aluejärjestön kesäiskat Pakilassa
29.07.	Lauluilta
30.07.	Kansainvälinen siirtolapuutarhapäivä

ELOKUU

...	Elojuhla
...	Omenapuiden hoito -koulutustilaisuus
...	Jäsenten kirpputori
27.08.	Valojuhla

SYYSKUU

08.09.	Paavalin seurakunnan lauluilta
...	Syystori
16.09.	Pääportti suljetaan
17.09.	Kauden päättäjaiset
18.09.	Kerhotalon sulkemistalkoot

Kuva: Minna Kommeri

Mahdollisimman myrkyttömän palstan ötökkäjahti

Kumpulan Viesti tarjoaa nyt vinkkejä kaikille meille, jotka yritämme pitää palstamme aitona terveyden ja mahdollisimman puhtaiden puutarhan antimien lähteenä. Ajankohtaisia tietoiskuja voi löytyä kesän mittaan myös ilmoitustauluilta. Yllätän myös muita käyttämään tauluja vinkkien jakeluun!

Tärkeimmät myrkyttömän viljelyn keinot ovat helppoja ja yksinkertaisia noudattaa. Todellakaan ei ole pakko ryhtyä tekemään erityisiä yrttekeitoksia ja sensellaisia. Normaalit kotaloudesta löytyvät aineet ja tavalliset puutarhan työkalut riittävät oikein hyvin.

Siirtolapuutarhurin maailmassa myrkyttömyys on lähinnä asennekysymys. Tuholaiset saa kyllä kuriin ilman kovia myrkyjä, kunhan ei päästä niitä villiytymään. Sitäpaitsi millä ne tintit, leppäkerttu ja muut luontaiset tuholaiset syöjät elävät, jos me tapamme kaiken liikkuvan palstoitamme? Yksi lintupesue voi syödä säkillisen tuholaisen toukkia kesässä! Jokunen komea perhostoukka voi palstalla hyvin ollakin, niistähän ne ihaimmamme perhoset tulevat.

MITÄ MYRKKYJEN SIJAAN?

Tärkein neuvo myrkyttömälle viljelijälle on: Ole perillä siitä, mitä puutarhassasi on tekeillä! Kun kaalimadot ja karviaispistiäiset laskeutuvat palstallesi, sinulla on mahdollisuus hoidella ne pois päiviltä ennen isompia vahinkoja, kunhan seuraat kasveja. Vahdittavia ötököitä ei ole onneksi kovin montaa lajia. Kullakin kasvilla on omat tyypilliset tuholaisensa, jotka on mm puutarhakirjojen avulla helppo oppia tunnistamaan ja torjumaan. Jos tilanne uhkaa käydä aivan mahdottomaksi, käytämme mahdollisimman vähän luontoa haittaavia torjunta-aineita.

Suosi ötököiden vihollisia! Linnut, leppäkerttu (ja vallankin niiden toukat), pihitihäntäiset, hämähäkit, sammakot, siilit ja jopa ampiaiset syövät tavattomia määriä tuholaisia tarhastasi.

Mekaaninen torjunta eli ötököiden poimiminen ja liiskaaminen on taatusti myrkyttöntä, mutta voi joskus vaatia luonnetta... Sorminäppäryys ja lukulasitkin voivat olla tarpeen. Hyvin ajoitettuna teho on kuitenkin kovien myrkkujen veroinen. Ajoissa nitistetyt koppiaiset eivät lisääny. Usein on helpointa kerätä ötököiden pahiten vaivaamat lehdet sellaisinaan ja käsitellä sitten muu osa kasvista tarpeen mukaan.

Liljakukko on tyyppiesimerkki tuholaisesta, joka on eri kehitysvaiheissaan lähes mahdoton torjua myrkyttämällä. Käytännössä ainoa torjuntakeino on liljoihin ilmaantuneiden aikuisten ja lehtien alapinnoille asettuneiden munien ja toukkien kerääminen heti pois.

Astiaan poimitut **hyönteiset ja etanat saa tapettua siististi** kaatamalla päälle kuumaa vettä vaikka kahvinkeitimestä. Näin tapetuista etanoista tulee siileille mieluinen leikkelelautanen. Jos ötökänkeruukupin pohjalla on tilkka vettä, pikkuilkiöt eivät karkaa niin helposti.

Tavalliset **peltoetanat ja kuorelliset lehtokotilot** ovat Kumpulassa tuttuja kiusankappaleita. Koska etanamyrkkyrakeet ja myrkytetyt etanat ovat vahingollisia myös hyötyeläimille, kuten siileille ja kastemadoille, myrkyjä on syytä välttää. Suositeltavinta onkin torjua turhat iljetyksentunteet, kerätä etanat pois ja tappaa ne vähintään kahvinkeitinkuumalla vedellä. Kasvimaalle voi laittaa kävelylautoja, joiden alta suojaa hakevat etanat on helppo yllättää. Sateen tai kastelun jälkeen saalis on paras. Lehtokotilot on helppo myös murskata talleamalla. Eräs Kumpulan viljelijä kertoi tekevänsä sateen jälkeen 'etanavaelluksia', joilla hän kulkee alueen käytävil-

lä ja polkee rikki tapaamansa lehtokotilot, joskus jopa satoja! Siilit ja linnut hoitavat sitten jälkien siivouksen ihan mielellään.

PAPERIPUSSI ON MAINIO TORJUNTA-AINE

Puutarhalla kannattaa kulkea aina välillä paperipussi ja oksasakset taskussa. Kun huomaat sairaita, homeisia tai yllättäen kuivuneita versoja, leikkaa ne surutta pois muita tartuttamasta ja laita pussiin. Myös pahiten kirvojen vaivaamat lehdet on usein helpointa pistää pussiin.

Tavallinen puutarhakomposti on yleensä liian kylmä taudinaiheuttajien tuhoamiseen, joten näiden paikka on joko uunissa tai kaupunkikodin biojäteastiassa (kaupungin komposti kuumuu riittävästi tuhotakseen taudit). **Muista: haketukseen ei saa viedä sairaita oksia!**

LUONTOYSTÄVÄLLISET RUISKUTUKSET (MM PUHDAS VESI)

Puut kannattaa pitää niin matalina ja ilmavina, että niitä pystyy kunnolla hoitamaan. Meitä Kumpulassa ehkä eniten kiusaavat omenan tuholaiset eli seittejä rakentelevat omenankehrääjäkoin toukat voi poistaa puista seitteineen päivineen **voimakkaalla vesisuihkulla**. Nurmikonkasteluletku tavallisella suuttimella varustettuna käy tähän vallan mainiosti (tehosuuttimiakin on olemassa). Usein kannattaa kostuttaa seitit ensin kunnolla ja ruiskuttaa voimalla vasta sitten. Tämän käsittelyn voit tarpeen mukaan täydentää ainakin alempien oksien osalta mäntysuopaliuksella. Katso siis nurmikko kastellessasi välillä myös ylöspäin. Silloin tällöin puista löytyy jotain pois ruiskutettavaa.

Pehmeäkuoriset kesäötökät kuten **kirvat ja monet madot** voi ruiskuttaa hengiltä mäntysuopa-liuoksella (reilu kahvikupillinen nestemäistä **mäntysuopaa** viiteen litraan vettä toimii meillä hyvin). Toista käsittely tarvittaessa parin päivän kuluttua, jos kirvat eivät ole kuivuneet. Myös **rasvaton maito** tukahduttaa hyönteisiä ja niiden munia, joten se sopii puiden kevätruiskutukseen.

Kirvojen torjuntaan käy myös **nokkosruiskute**: löyhään täytetty ämpärillinen tuoreita nokkosia peitetään kylmällä vedellä 1-2 päiväksi. Vesi siivilöidään ruiskuun. Kun nokkoset nyt kerran on kerätty, ne voi hyödyntää toisenkin kerran kaatamalla päälle uusi vesi ja antamalla kannella peitetyn astian hautua noin 2 viikon ajan kunnes nokkosista on jäljellä vain karkeimmat kuidut. Veteen laimennettuna (1l käytettä + 9l vettä) tuhdisti haiskahtavasta liemestä syntyy tehokas **kasvulannoite**, joka myös parantaa maaperää. Vastaavan tosi tehokkaan käyttöön voi tehdä myös **rohtoraunioyrtin** lehdistä. Mutta älä lannoita käyttöellä naapurien puutarhajuhlapäivänä! **Pietaryrtteikeite** käy sekä kirvojen että muurahaisten karkottamiseen. 300 g tuoretta tai 30 g kuivattua pietaryrttiä keitetään 10 litrassa vettä, Annetaan seistä 1 vrk.

Olisi todella hyvä, jos saisit hankittua joko yksin tai naapurien kanssa kimpassa kunnollisen **sumuttavan paineruiskun**. Hyvästä noin 5 litran ruiskusta on hyötyä moniksi vuosiksi. Ruiskutuksissa on tärkeää käsitellä varsinkin **lehtien alapinnat**, koska juuri siellä pöpöt istuvat mielestään hyvässä turvassa. Usein ne suorastaan kääriävät lehden suojaksensa rullalle. Silloin voi olla hyvä käsitellä oksien latvat upottamalla ne mäntysuopaliukseen.

EI TULE MITÄÄN...

Entä jos mitkään "litkut" eivät tunnu auttavan? Silloin voi tulla käyttöön kovempi aine, nimittäin luonnosta saatava **pyretriini**. Se on hyönteismyrkky, teholtaan kuten vanhanajan myrkyt, mutta hajoaa luonnossa muutamassa tunnissa. Pyretriiniläimistä (Bioruiskute S) saat taimimyymlästä. Noudata ohjeita tarkkaan ja

varo, ettet myrkytä mehiläisiä ja kimalaisia Toisin sanoen: **älä ruiskuta kukkivia kasveja!** Varo myös leppäkerttuja. Aikuisen leppäkertun kaikki tuntevat. Sen toukka on siniharmaa ja keltapilkkuinen ja todellinen ahmatti, joka syö toukka-aikanaan jopa 600 kirvaa. Jos leppäkerttuja näkyy, älä myrkytä! Kun pyretriini nyt kuitenkin on myrkyä, se on mielestäni varattu vain hätätapauksiin. Paras ruiskutus aika on tyynenä myöhäisiltana, kun mehiläiset eivät enää lennä.

Jos harkitset muiden 'kasvinsuojeluaineiden' käyttämistä, lue käyttöohjeet tarkkaan jo ennen ostamista. Varoituksista huomaat, että olet tekemisissä kovien aineiden kanssa. Annostuksia ei saa missään tapauksessa ylittää 'varmuuden vuoksi'. Laske laimennukset paperilla ja käytä mittaukseen apteekista ostettua kertakäyttöruiskua (neulaa et tarvitse). Sama koskee myös pyretriiniä. Älä väheksy suojaimia. Kuitenkin neuvoni on: älä käytä kovia aineita! Älä koskaan käytä myrkyä laiskuuden vuoksi. Muutaman käytävä- tai väliojaneliometrin haraamista ei pidä vältellä käyttämällä rikkaruohomyrkyä. Ne voivat olla tuhoisia mm siilinoikasilalle ja kastemadoille. Myös glyfosaatista (mm Round-Up ja vastaavat) voi kertyä valmistajan myyntiväitteistä huolimatta paitsi myrkyttyneitä kasvinjätteitä, myös maaperään siirtyviä jäämiä.

Oikealla kastelulla voit vaikuttaa kasviesi hyvinvointiin – puhumattakaan vesilaskusta. Yhdistyksen perimä vesimaksu on laskettu niin, että järkevä kastelu käy hyvin päinsä, mutta suruton pläträäminen ei. Jatkuva liikakastelu on kasveillekin vahingollista, kun juuristo ei saa ilmaa.

Keskipäivällä vesi haihtuu nopeasti maan pinnasta. Samoin käy, jos kastelet kerralla liian vähän (sadettaessa käy helposti niin). Silloin kasvit kasvattavat juurensa maan pintakerroksiin – tietenkin sinne missä vettä viimeksi oli – ja ovat entistä alttiimpia kuivumiselle.

Jos taas kastelet harvemmin, mutta kunnolla, kasviesi kasvattavat vahvat ja syvät juuret. Ne tottuvat hakemaan vetensä syvemmältä, missä luonnon sadevesikin pysyy pitempään. Kastelutarpeen toteat kuopsuttamalla maata hiukan: pinta voi hyvin olla kuiva, kunhan juurilla on sopivan kosteaa. Maan kuivumisesta voit hidastaa sopivalla katteella (esim ruohonsilppu, suuret lehdet, kitkemisjäte tai haketus-silppu) tai yksinkertaisesti pitämällä pintamaa harattuna.

Nurmikon hoidossa pätevät samat luonnonlait:

Aamu- ja iltakastelu on tehokkainta. Aurinkoisen keskipäivän sadetuksesta haihtuu suuri osa ilmaan jo ennen putoamistaan maahan. Eipä taida olla järkeä maksaa siitä vedestä täyttä vesilaitoksen hintaa?

No mikä sitten on sopivaa kastelua?

Maan tulisi kastua ainakin 20 cm syvyyteen, mihin tarvitaan

APUA... MISTÄ LISÄTIETOJA?

Netti on hyvä tiedonlähde. Netti ei kuitenkaan tule ihan kaikkien vihannesmaan laidalle, eikä siitä ole helppo saada kokonaiskuvaa. Nyt tulee hyvä neuvo, ja ilmainenkin vielä: **käytä yhdistyksen kirjastoa!** Kirjastoa pidetään ajan tasalla ja siellä on paljon tietoa viljelyasioista. Kirjasto on kerhotalolla ja sen aukioloajat löydät ilmoitustauluilta pääportilta ja kerhotalon päädyssä. Lainaaminen on ilmaista – yhdistyksen jäsenetu tämäkin.

Tietysti kannattaa kysellä myös muiden viljelijöiden **kokemuksia**. Tässä mainio käytäväkeskustelun aihe ja hyvä syy käydä yhdistyksen tilaisuuksissa.

Jos kynä pysyy kädessäsi, voit nastata **ilmoitustauluille** omia huomioitasi ja niksjesi. Myös ajankohtaiset **lehtileikkeet** kiinnostavat meitä kaikkia. Facebook-ryhmässä voit jakaa kiinnostavia linkkejä.

Muistathan, että **Kumpulän Viestin** toimitus on tosi kiitollinen pienistäkin jutunpoikasista. Julkaisukynnystä ei tarvitse pelätä... tämäkin tarina kelpasi ja olisi kelvannut lyhyempikin. ●

20 litraa vettä neliometrille (vastaa 20mm:n sademäärää). Silloin kosteus riittää useiksi päiviksi eikä pinnan kuivuminen kuivata kasveja saman tien. Kunnollinen kertakastelu voi riittää kasveista ja olosuhteista riippuen hyvinkin viikoksi – jopa kahdeksi. Paras kasteluaika on aamulla ennen kymmentä ja iltapäivällä neljän jälkeen.

Silloin vesi menee sinne, mihin sen tarkoitatkin. Myöhäisen iltakastelijan pitää kuitenkin varoa kastelemasta tuuheiden kasvien lehvistöjä niin perusteellisesti, etteivät ne kuivu koko yönä. Kosteus on nimittäin sienien ja homeiden kannalta mieluisaa. Varminta on siis kastella myöhemmin illalla maata kasvien juurella eikä itse kasveja. Tämä on yksi hyvä syy käyttää kastelukannua sadettimen sijasta. Toinen syy on tietysti se, että kannulla tulee varmemmin annettua sopiva annos vettä juuri sinne, missä sitä tarvitaan.

Kuiva maa ei ime kahtakymmentä litraa neliometrille hetkessä. Kannulla kastellessa joutuukin imeyttämään veden muutamana annoksena. Puita voi hyvin kastella myös valuttamalla vettä hitaasti juuristoalueelle – ei kuitenkaan useita tunteja. Kohtuus tässäkin!

Jos et vierasta teknisiä apuvälineitä, puutarhamyymälästä löytyy vesijohtoon liitettäviä laitteita, jotka katkaisevat vedentulon asetetun litramäärän tultua täyteen. Hyvä lisälaitte sadettimeen! Sademittarilla pysyt perillä siitä, paljonko vettä viime yönä tuli, ja mihin se riittää. ●

Vinkkejä vihannesmaalle Puutarhuri kävi kylässä

Kesäisenä lauantaina 28. toukokuuta Kerhotalolle kokoontui hyvänlainen poppoo innokkaita kuulijoita ja kyselijöitä, kun Hyötykasviyhdistyksen puutarhaneuvoja Kirsi Mäkinen luennoi vihannesten viljelystä.

Tänä vuonna kevät oli kovin aikaisessa, ja monesta kuulijasta tuntui, että omat kylvöt ja istutukset olivat pahasti myöhässä. Puutarhuri muistutti kuitenkin vanhan kansan viisaudesta: kesäkylvöt ja istutukset tehdäänkin vasta Kustaan päivän (6. kesäkuuta) aikoihin. Silloin ei pitäisi enää olla pelkoa halloista.

Esimerkiksi kurkku ehtii tuottaa hyvin satoa, jos sen kylvää kohopenkkiin tai ns. harjuun 10.6. Sama pätee esimerkiksi muodikkaaseen ja myös ravinteikkaaseen lehtikaaliin. Se tuottaa satoa loka-marraskuulle saakka, kunhan siitä kerää jatkuvasti satoa alalehdistä alkaen.

Saimme myös kertauskurssin toisistaan hyötyvistä kumppanuuskasveista ja toisiaan inhoavista hylkijäkasveista. Hyvä taulukko löytyy esim. Puutteenperän puutarhan osoitteesta www.saunalahti.fi/meriam/puutteenpera/kumppanit tai googlaamalla sanoilla "kumppanuuskasvit" ja "puutteenperä".

Kateviljelyn edut tulivat myös selviksi: kate - varsinkin viherkate - antaa tyyppä ja kasvuvoimaa, kate lämmittää keväällä ja suojaa maata helteellä auringon porotukselta, kate estää kosteutta haihtumasta. Katteeksi sopii paitsi kuivat oljet, myös monenlaiset lehdet, varret ja esimerkiksi lupiini tai vuohenputken vihreät osat. Ei kukkia, juuria, siemeniä!

Vilkaan vinkkienvaihdon jälkeen, pullakahveista piristyneinä aktiivisesti osallistunut yleisö ryntäsi runsaslukuisena palstoilleen kylvöjä suunnittelemaan. ●

Hyötykasviyhdistyksen puutarhaneuvoja Kirsi Mäkinen luennoi vihannesten viljelystä

Suomen suurin puutarhayhdistys, Hyötykasviyhdistys ry pitää tehtävänäään edistää luonnonmukaista harrastusviljelystä ja kasvien monipuolista hyötykäyttöä. Yhdistykseen kuuluu noin 7000 jäsentä. Hyötykasviyhdistys perustettiin kesällä 1978 toimittaja Risto Nurmen aloitteesta. Perustajajäseniin kuului mm. professori Toivo Rautavaara. Yhdistyksellä on puutarha ja kurssitilat idyllisessä Annalassa Helsingin Arabiassa (Hämeentie 154) ja monipuolinen puutarhapuoti ja siemenkauppa Töölössä (Mechelininkatu 51).

Kumpulan historia talteen: vanhoja valokuvia etsitään

Onko hallussasi omia tai perittyjä valokuvia Kumpulan siirtolapuutarhasta? Yleiskuvia, viljelykuvia, juhlia kerhotalolla tai omalla paltalla, kuvia mökin rakentamisesta tai remontista, ihmisten kanssa tai ilman?

Haussa ovat nyt palstalaisten vuosikymmenien aikana ottamat kuvat albumeista ja kenkälaatikoista. Erityisesti olemme tässä vaiheessa kiinnostuneita paperi- ja diakuivist.

Kuvia kerätään Kumpulan ensi vuoden 90-vuotisjuhlaa silmällä pitäen. Yhdistys on perustamassa myös pysyvää sähköistä kuva-arkistoa. Vanhat paperi- ja diakuvat skannataan ja siirretään siihen digitaalisessa muodossa. Niin mustavalkoiset kuin värikuvatkin kelpaavat. Laatu voi olla huonompikin ja kuva jopa repeytynyt, kaikki kiinnostaa. Digitoinnin yhteydessä kuvan laatua voidaan jossain määrin parantaa. Muuta kuvankäsittelyä ei kuitenkaan tehdä.

Paperikuvat tulevat lainaksi. Skannauksen jälkeen kaikki palautetaan oikeille omistajilleen.

Kuva-arkistoon ovat luonnollisesti tervetulleita myös uudemmat, jo valmiiksi digi-muodossa olevat kuvat.

Jokaisen kuvan kääntöpuolelle tulisi merkitä kuvan omistajan nimi ja kuvan numero. Lisäksi jokaisesta kuvasta täytetään tieto-

lomake, jotta muistiin saataisiin kuvien aihe tai tilanne, ottamisajan kohta, kuvan esittämien henkilöiden nimet jne. Kuvia kannattaa lähettää, vaikkei kaikkia tietoja varsinkaan hyvin vanhoista kuvista pystyisi antamaan.

Tarkemmat ohjeet keräystavasta ja tietolomakkeen jakelusta löytyvät yhdistyksen kotisivuilta ja ilmoitustauluilta.

Kuvien tallentamisesta vastaa yhdistyksen **kuva-arkistotyöryhmä**, jota vetää Mikko Strengell. Yhdistykseen on myös perusteilla **historiaryhmä**, joka mieltii kuvien käyttöä esimerkiksi 90-vuotisjuhlien yhteydessä.

Historiaryhmä kartoittaa myös muuta historiallista aineistoa, kuten vanhoja julkaisuja. Ryhmää ollaan vasta perustamassa. Jos olet kiinnostunut osallistumaan, niin ota yhteyttä ryhmän vetäjään, Outi Berghälliin. ●

YHTEYDENOTOT:

- **kuva-arkisto** Mikko Strengell (Liljatie 92) ja Jouni Mehtonen (Liljatie 75).
- **historiatyöryhmä** Outi Berghäll (Ruusutie 129).

Lähilinturetkellä Kumpulassa Ilman lintuja ei kesä olisi entisensä

Kumpulan kuuluisaa kanahaukkaa ei retki-iltana sattumoisin havaittu.

Kaksi vapaaehtoista opasta veti toukokuun alussa siirtolapuutarhan alueella linturetken kiinnostuneille palstalaisille.

- Retken järjestämiseen ei ollut muuta syytä kuin kokeilun halu, kertoo idean isä Mikko Savelainen, joka on Helsingin seudun lintuharrastajien Tringa ry:n jäsen. - Halusimme tietää, miten ehdotuksemme paikallisretken järjestämisestä otettaisiin vastaan. Ajattelimme, että koska siirtolapuutarhurit viettävät paljon aikaa luonnon keskellä, he ehkä havainnoivat myös lintujen elämää.

Retken paikka valikoitui Kumpulassa viljelevän työkaverin kautta: häneltä Mikko oli kuullut paljon hyvää alueesta.

- Kaikkein merkittävintä oli kuitenkin se, että siirtolapuutarhayhdistyksen puheenjohtaja Mirja Arajärvi otti retki-ajatuksen niin innostuneesti vastaan, toteaa Mikko Savelainen.

Oppaat pitivät lintukävelyä erittäin onnistuneena kokeiluna, ja kymmenen hengen ryhmä oli heidän mielestään juuri sopivan kokoinen kahden vetäjän hoidettavaksi. Toisena oppaana toimi Anna-Maija Myllynen.

Retken kuluessa käytiin monia mielenkiintoisia keskusteluja linnuista. - Oppaina olimme iloisesti yllättyneitä, kuinka tarkkaan alueen tarhurit seuraavat luontoa ja tuntevat näkyvillä olevia lintuja, kertoo Savelainen. Osallistujien toivoivatkin lintujen ääniin keskittymistä. Hieman tulus illasta huolimatta retkeläiset saivat kuunnella mustarastaiden lurittelua, opiskella peipon ja pajulinun laulun eroja ja ihastella myös todellisia taitolaulajia mustapääkerttua ja peukaloista.

Tringa haluaa näillä lähilinturetkillä kertoa siitä, kuinka hienoja elämyksiä kaupunkiluonto voi tarjota ja miten monipuolista linnusto voi olla heti koti oven ulkopuolella.

- Ihminen voi monilla pienillä teoilla tai valinnoilla vaikuttaa siihen, että linnuilla on paremmat mahdollisuudet selvitä, toteaa Mikko Savelainen. Pihapuuhun laitettu linnunpönttö tai linnut huomioiva puutarhasuunnittelu ovat ympäristötekoja, jotka ilahduttavat lintujen lisäksi ihmisiä.

- Kesä ei olisi entisensä, jos lintujen ääniä ei kuuluisi. ●

KUMPUKASSA 11.5.2016 HAVAITUT LAJIT (KLO 18.00 - 19.30)

- varpunen, muutamia pääportilla
- pikkuvarpunen, 5 pääportilla ja eteläpäässä
- mustarastas, noin 10 laulavaa etelä-itäreunalla
- räkättirastas, muutamia
- kirjosiippo, 3 laulavaa, yksi tutki linnunpönttöä itäreunalla
- punarinta, 1 nähtiin ja lauloi itäreunalla
- pajulintu, kaksi laulavaa
- peippo, yksi laulava aidan takana itäpuolella
- vihervarpunen, 2 äänessä itäreunan isossa kuusessa
- tikli, kuului muutaman kerran "huussipolulla"
- mustapääkerttu, 2 laulavaa, toinen itäreunalla, toinen itäreunan portin pohjoispuolella
- peukaloinen, 1 laulava aidan takana itäpuolella
- hippäinen, 1 lauloi lyhyesti peukaloispaikalla
- talitiainen, yksi laulava ja muutamia nähtiin
- siniäinen, muutamia
- västäräkki, muutamia
- sepelkyyhky, lensi muutaman kerran yli ja lauloi (puhalteli)

Tekstit Ritva Pesola

Pienyrittäjät Unikkotieltä

Illansuussa pienen mehumyyntipöydän voikukat ovat jo vähän nuupahtaneet. Myyntipisteen tuolit ja pöytä liioineen ovat vielä paikoillaan. Elma (4 v) ja Ekku (6 v) ovat tyytyväisiä päivän kaupankäyntiin. Kaksikko perusti Kumpulan kyläjuhlien innostamana mehukioskin. Myyntipöydän he laittoivat mökin aidan kupeeseen Unikkotielle.

Vadelmamehu maksoi Elman ja Ekun kioskissa 20 senttiä mukilta - ja kauppa kävi. Myös roskahuolto toimi: aidassa roikkui pussi roskia varten. Jollain asiakkaalla oli heittokäsi pettänyt ja muki päätynyt aidan viereen, mistä se korjattiin pois.

Elman ja Ekun vanhemmat lina Merikallio ja Timo Silvennoinen ovat olleet siirtolapuutarhalaisia vuodesta 2002. lina mielestä Kumpulassa parasta on se, että "tumpelo kaupunkilainen voi testata viljelytaitojaan eikä ole niin dramaattista, vaikkei onnistukaan". Timo nauttii siitä, että kaupungista voi tulla mökille kätevästi milloin vain. Ei ole hassumpaa, että mökiltä pääsee ratikalla keskustaan.

ENEMMÄN ILOA JA LISÄÄ LUOVUUTTA

Perhe selvästi nauttii elostaan siirtolapuutarhassa, jossa se pyrkii asumaan koko kesäkauden. Miten Kumpulasta saisi perheen mielestä vielä vetovoimaisemman paikan?

Timolla on toiveissa yhteinen sauna. Säätelyn määrääkin voisi pohtia. "Ymmärrän kyllä, että kun on näin paljon mökkejä ja ihmisiä, niin sääntöjä pitää olla. Olemmehan kaupungin mailla. Mutta nyt kun kaupunki purkaa byrokraatiaansa, niin toivottavasti iloon ja omatoimisuuteen ja persoonallisuuteen kannustaminen yltää myös Kumpulaan asti", Timo maalaillee. "Siirtolapuutarha on kuin maailma pienoiskoossa. Ehkä voisimme ottaa edelläkävijän roolin, ja luoda uutta yhdessä kaupungin kanssa", lina lisää.

KÄTILÖOPISTOLTA KUMPULAAN

Elma tuli vanhempien mukaan Kumpulaan suoraan Kätilöopistolta. Tähän mennessä on 14 neliön mökkiin mahduttu mainiosti, mutta nyt oli aika tehdä hieman lisää tilaa. Mökin laajentaminen on loppusuoralla, sisätilaa tulee täsmälleen sängyn verran. Elma ja Ekku saavat laajennusosan oman parven, eikä enää tarvitse nukkua laatikossa lattialla.

"Mehukioskin tulot lapset saavat kuitenkin pitää, eikä niitä laiteta rakennuskassaan. Tosin 20 senttiset poimimme suihkukolikoiksi" Timo nauraa.

Pienikin remontti on yllättävän työläs. Oma huhkiminen saa perheen nostamaan hattua kaikille siirtolapuutarhan alueen aktiiveille.

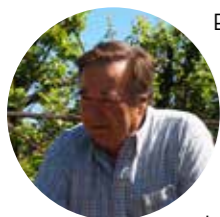
"Kiitos kaikille, jotka jaksavat tehdä talkoohommia. Ilman teitä tällä ei pyörisi mikään", lina kiittää. ●

Kuva: lina Merikallio

Elman ja Ekun mehukioski ihastutti ohikulkijoita

"Ennen nipotettiin vähemmän"

Eikka Koivula vietti 9-vuotiaana kesää Suonenjoella sukulaisten luona. Niin hän Helsingin Valkan poikana oli tehnyt aiempinakin kesinä. Elettin 1950-luvun puoliväliä. Kun Eikka kuuli, että vanhemmat olivat ostaneet mökin Kumpulan siirtolapuutarhasta, hän lähti seuraavana päivänä junalla Helsinkiin. Mökillä asuttiin koko kesä. Usein äiti ja isä vuokrasivat kesäkuukausiksi pois Harjukadun kodin.

Siihen aikaan ei kaupungin viskaalien tarvinnut säädellä, paljonko palstasta sai olla nurmikkona. Nurmea ei ollut. Maata viljeltiin. Siitä saatiin ruoka: perunoita, porkkanoita, nauriita, herneitä... Ja kitkemisestä ei neuvoteltu. Sitä tehtiin. Mökillä oli lattiassa luukku ja sen alla betonikuoppa, joka toimitti jääkapin virkaa.

Kerrostalon kellariin säilöttiin talven varalle. Sieltä löytyi Eikan äidin kuoltua vuonna 1980 muun muassa täysin juomakelpoista mehua vuodelta 1956. Pöpöt eivät olleet päässeet pilaamaan satoa, koska pulloit huuhdeltiin siihen aikaan Atamonilla ja pullojen korkit suljettiin lopuksi vahalla.

Osa työkaluista, esimerkiksi hara ja rikkaruohorauta, tehtiin itse. Itse valettiin betonista vesiallas, joka on edelleen käytössä Liljatien mökin pihassa.

VAHTIVUOROJA TALKOILLA

Talkootöitä tehtiin ennenkin. Oli muun muassa erilaisia vahtivuoroja. "Yhteen aikaan portilla oli vahdissa kaksi palstalaista ja kaksi kiersi aluetta. Oli myös aika, jolloin portilla piti esittää palstalaisen kortti", Eikka kertoo. Sellainen kortti hänelläkin oli lapsena.

Parasta Eikan mukaan Kumpulassa ovat hyvät naapurit ja lyhyet matkat: kaikki on lähellä sekä puutarhan sisällä että sen ulkopuolella. Eikka ei saunasta innostu, Soile-vaimosta sauna olisi "ihana, samoin pesutupa".

PELTIKATTO SALLITTU

Turhanpäiväisestä nipottelusta ja jäykkyydestä voitaisiin Eikan mielestä Kumpulassa höllätä esimerkiksi rakentamisasioissa. Aiempina vuosikymmeninä nipotusta tuntui olevan vähemmän.

"Mökin värien kanssa ei ollut niin nokon nuukaa. Seinään sudittiin sitä väriä, mitä sattui olemaan. Sai olla peltikattokin. Nyt sellaiseen ei saa lupaa", Eikka sanoo.

Pääosan työelämästä, 38 vuotta, hän oli töissä rakennuksilla. "Välittämissä miehenä". Sitä ennen Eikka oli ehtinyt olla auton- asentajana, seilata Etelä-Amerikan linjalla ja Mustallamerellä. ●

Journalisti Julia

Voiko 16-vuotias nuori nainen viihtyä siirtolapuutarhassa?

Voi. Ainakin Julia Tuominen viihtyy. Edes vessojen siivous ei tunnu mälsältä.

"Äitini on siivonnut vessoja ja hoitanut perennapenkkejä talkootyönä. Olen ollut äidin kanssa talkoissa", Julia sanoo.

Lotta-sisar ei Julian mukaan ole innostunut puutarhatöistä, mutta puutarhalehtä sisarusukset tekevät yhdessä. Kirjoittavat tarinoita ja piirtävät.

Ensimmäinen lehti ilmestyi kesällä 2014. Julia ja Lotta mainostivat lehteä pääportin ilmoitustaululla. Pian oli 25 tilaajan nimi listalla eli suunniteltu painos oli myyty. Tämän vuoden lehti ilmestyy Julian mukaan juhannukseen mennessä.

Julian perheellä on ollut mökki Ruusu-tiellä vuodesta 2006.

Pienenä koululaisena hän kävi kesäisin Kumpulan koulukasvitarhassa kasvikouluksa ja sai sieltä myöhemmin myös kesätöitä. Täksi kesäksi töitä löytyi uudelta alalta.

HYVIÄ MUISTOJA KUVATAIDEKERHOSTA

Julia sanoo aina viihtyneensä Kumpulassa. Eryyisen hyviä muistoja hänelle on jäänyt kuvataidekerhosta, jota Heli Tuhkanen veti Kerhotalolla.

"Se oli kivaa ja hyödyllistä, koska ohjaus oli hyvää. Ehkä sitä voisi olla nytkin, kun pieniä lapsia on siirtolapuutarhassa aika paljon", Julia sanoo.

Julian rippijuhlia vietettiin viime kesänä Kerhotalolla.

"Vieraita kiinnosti puutarha-alue ylipäänsä. He tykkäsivät juhlapaikasta ja kyselivät, voisiko sitä itsekin vuokrata omiin juhliin. Juhlassa oli myös pieniä lapsia - oli hyvä päästä hiekkalaatikolle leikkimään, Julia sanoo.

Sisarusten ystävätkin tulevat mielellään Kumpulaan. Yhdessä on menty uimaan. Juhannuksena grillailaan perheen ja ystävien kanssa ja mennään illalla Kerhotalolle. ●

Julia Tuominen viihtyy Kumpulassa

Ylioppilasjuhlat kerhotalolla

Sini Lähteen ylioppilasjuhlaa vietettiin Kerhotalolla kesäkuun ensimmäisenä lauantaina.

"Halusimme järjestää iloiset kesäjuhlat kauniissa paikassa", perustelee Sinin äiti Satu Mertanen paikan valintaa.

Hän arvelee, että kutsu juhliin siirtolapuutarhan Kerhotalolle houkutteli joitakin vieraita, jotka muuten olisivat menneet mökille.

Perhe valmisti itse kaikki tarjoamiset juhlahakkuja myöten. Leivonta- ja valmisteluvaiheessa Kerhotalo osoitti Sadun mukaan toimivuutensa.

"Juhlat olivat lauantaina. Torstaina kävimme tutustumassa taloon ja keittiöön. Kotona

tehtyjen leipomusten lisäksi leivoimme perjantaina Kerhotalolla. Oli kätevää, että keittiössä oli leivonta-astiat ja muut tarvittavat varusteet. Jääkappitila oli runsaasti. Kokosimme kakut paikan päällä - ei tarvinnut autossa kuljetella", hän sanoo.

Myönteinen yllätys oli astiaston monipuolisuus: lautasia, kuppeja, viinilaseja ja tarjoiluastioita oli isollekin vierasjoukolle.

Juhlapöytäliinat ja kuohuviinilasit perhe hankki itse ja lahjoitti sitten kuohujuomilasit Kerhotalolle.

Juhljoita oli nelisenkymmentä. Satu arvelee, että ahdasta olisi ehkä tullut, jos paikalla olisi ollut turvamaäräysten sallimat 60 henkilöä.

Sunnuntaina oli jälkisiivouksen ja tiskauksen aika. Satu Mertanen myöntää suoraan, että se oli haasteellista. Kerhotalolla ei ole astianpesukonetta.

Perheensä tiskasi ja astioita leviteltiin kuivamaan eri puolille. Kuivaustelineitä on selvästi liian vähän. Pyyheliinat tuotiin kotoa.

Satu Mertanen pitää 200 euron vuokraa Kerhotalosta kohtuullisena. Hän kiittelee ystävällistä opastusta, jonka sai tutustua tilaan. Siinä selvisi, miten vedet ja laitteet toimivat ja mistä mitään löytyy.

Kerhotalolla vietettiin iloiset juhlat. Vieraat ja isäntäväki viihtyivät.

Nyt ylioppilaksi päässyt Sini on viettänyt kesänsä syntymästään saakka Liljatien mökillä. Isoveli Sami oli 5-vuotias, kun mökki hankittiin yhdessä Sadun äidin kanssa. ●

Teksti Sanna-Katri Rautava

Aino ja Jussi tykkäävät talkoohommista

Ole kuin Aino ja Jussi

Joku saapuu mökilleen ja hipsii tontille toivoen, ettei juurikaan tapaisi muita. Sitten on erilaisia ihmisiä. Sellaisia kuin **Aino Rönkkö** tai **Jussi Tähtiö**. Heitä yhteisön hyväksi tehty työ todella innostaa. He innostavat kaikkia tutustumaan muihin. Samalla saattaa oppia uuttakin.

Siirtolapuutarhamökki on sekoitus yksityistä ja yhteisöllistä elämää. Wikipediakin sanoo: "Alusta saakka viljelijät muodostivat kiinteäköjä yhteisöjä, jotka sekä huolehtivat yhteisistä töistä että järjestivät tansseja tai muita huveja. Vuosikymmenten myötä toiminta painottui enemmän virkistyskäyttöön. Yhteisönä siirtolapuutarhat ovat jonkinlaisia "maalaiskylä kaupungin kupeessa", ihmiset tuntevat toisensa ja aikaa vietetään paljon yhdessä."

Jussi Tähtiö ilmestyi kolme vuotta sitten Kumpulaan. "Olimme aina vaikka juhannuksen kavereiden mökillä. Kun ihmiset hankkivat perhettä, juhannuskutsut hiipuivat. Yhtenä vuonna olimme Mikon kanssa vieraana Meilahdessa ja siitä syntyi ajatus kesästä Helsingissä." Kumpula houkutteli muun muassa viereisen maauimalan saunan vuoksi. Ihan aloittelijat eivät mökkiä hankkineet, sillä puutarhanhoito oli käynyt tutuksi viljelyspalstalla Maunulassa.

Aino Rönkkö puolestaan edustaa perinteitä. Takana on 40 vuotta kumpulalaisena. Kumpulaan houkuttelivat tutut, joiden mukaan vapaana olleeseen mökkiin "olisi kiva saada mukavia ihmisiä". Aino kertoi, että piha oli ollut hetken hoitamaton ja sen raivauksesta kaikki alkoi. Ennen mökeillä ihan asuttiinkin. Ja edelleen jotkut viettävät Kumpulassa koko kesän.

Jussi sanoo, että vaikka hän onkin luovan työn tekijä, Kumpulassa on kiva tehdä käsillä. "Täällä näkee käden jäljen kun laittaa tomaatit tai kääntää maan..." Myös suunnitteleminen on hienoa. Tosin Jussin on vaikea vain pysähtyä ja nauttia. Aina on "sitku-vaihe", jonkin tavoitteen odotus ennen lepoa.

PITÄISIKÖ OSALLISTUA?

Kun kysyn, miten Aino jaksaa aina ahkeroida pienen yhteisön eteen, hän vähättelee. "Enhän minä nyt niin ahkera ole". Vaan onhan Aino ahkera. Ja on tehnyt paljon siirtolayhteisön eteen. "Tuovin (Nöjd, pitkäaikainen puheenjohtaja) kanssa keksimme, että kun ihmisillä on poisheitettäviä perennoja ja toisilla tarve niihin, miksi emme ryhtyisi niitä myymään."

Kuva: Mikko Vierä

Aluksi yhdistys ei niinkään innostunut, mutta kun tuottoa tuli ja suosio kasvoi ostajien parissa, taimi- myynti vakiintui.

"Emännän homma on hirveä. Asut koko kesän kerhotalon keittiössä." Niin joku varoitti. Mutta niin vain Jussi Tähtiö, raavas mies siihen ryhtyi. "Se oli vahinko", Jussi kertoo. "Kun toinen meistä, Mikko, oli estynyt, minä menin kevätkokoukseen. Lupasin olla hiljaa, mutta kun sillä kertaa ei tullut hallituksen jäseniä tarjolla jonoksi asti, nostin käteni."

Emäntä Jussista tuli, kun hän aukaisi vahingossa suunsa. Pohdittiin, mistä löytyisi uusi emäntä ja ehdotus asian hoitamisesta kokoamalla hyvä tiimi oli kaikkien mielestä hyvä. Siis jos ehdottaja ottaisi tiimin vetovastuun. Jussi kertoo, että häntä kyllä varoitettiin siitä, että "emäntä joutuu viettämään koko kesän keittiöllä ja kerhotalolla". Mutta tiimissä on ihan mahtavia ihmisiä ja asiat hoituneet yllättävän hyvin.

VESSANSIIVOUS VAI PORTTIVAHTI?

Kun uusi mökkilläinen liittyy Kumpulalaisten joukkoon, pitää pohtia, miten voisi kantaa kortensa kekoon yhteisen puutarhan hyväksi. Talkootunteja olisi kerättävä, mutta mistä niitä saa?

Vessojen siivousvuorotlistat ja portin avaukset ja sulkemiset on jo varattu. Näyttää siltä, että kaikissa muissa talkoissa pitäisi hypätä liikkuvaan junaan, mutta mahtuuko mukaan?

Aino ja Jussi neuvovat tutustumaan naapureihin ja kyselemään. Niin puutarhan hoidosta kuin puutarhan tavoista ja tapahtumistakin. Jussin mukaan onkin tärkeää, että lähtee välillä pois omalta palstalta. Jopa vessareissu on Kumpulassa sosiaalinen tapahtuma. Senhän me kaikki tiedämme. Ja niillä reissuilla voi huomata yhtä sun toista tekemistä. Niitä voi sitten tarjota yhdistykselle ja kartuttaa talkootunteja. Ja tutustua mukaviin ihmisiin! ●

Teksti Anja Strengell

Puutarhan hoito kuukalenterin mukaan

Esi-isillemme ja -äideillemme, jotka viljelivät oman ruokansa, luonnonvoimien ja -ilmiöiden seuraaminen oli puutarha- ja peltotöiden onnistumisen kannalta elintärkeää. Monet työt ja toimenpiteet ajoitettiin kuun kierron mukaan. Suomalaisesta kansanperinteestä, esimerkiksi Kustaa Vilkun teoksessa Vuotuinen ajantieto: Vanhoista merkkipäivistä sekä kansanomaisesta talous- ja sääkalenterista enteineen, aiheesta löytyy lukuisia sääntöjä ja sanontoja. Tämä perimätieto on jäänyt osin unholaan. Nyt kiinnostus luonnonmukaiseen viljelyyn on osaltaan lisännyt perimätiedonkin arvostusta. Yhä useampi viherpeukalo hoitaa, tai kuten minä, pyrkii hoitamaan puutarhaansa ja huonekasvejaan kuukalenterin mukaan.

Oletus kuunkierron vaikutuksesta kasvien kasvuun perustuu kuun vaikutukseen kasvien nestevirtaukseen, niiden "vuorovesiin". Sille ei ole tähän mennessä olemassa tieteellistä näyttöä. Kuukalenterin neuvot puutarha- ja peltotöiden ajoituksesta perustuvat kokemuksista saatuun tietoon, milloin tietyt työt onnistuvat parhaiten (tai epäonnistuvat).

KUUN VAIHEET JA NIIDEN AIKANA TEHTÄVÄT PUUTARHATYÖT

Kasvava kuu (yläkuu)

Kuun voima suuntautuu ylöspäin ja nestevirtaus kasveissa voimistuu. Vanhan sanonnan "alakuu illasta, yläkuu aamusta" mukaan työt kannattaa tehdä aamupäivällä.

Kasvavan kuun aikana tehtäviä puutarhatöitä:

- lehti-, kukka- ja hedelmäkasvien (maanpäällistä satoa tuottavien kasvien) kylvö ja istutus (mm. tomaatti, kesäkurpitsa, lehtikaali)
- lehti-, kukka- ja hedelmäkasvien pistokkaiden juurrutus (yrtit)
- juurikasvien sadonkorjuu

Kasvavaa kuuta seuraa täysikuu, jolloin puutarhatyöt jätetään sivuun ja nautitaan puutarhasta. Täydenkuun aikana voi lannoittaa.

Vähenevä kuu (alakuu)

Kuun vaikutus on supistava ja kuivattava. Nestevirtaus kasveissa heikkenee. Paras kylvö- ja istutusaika on muutama päivä täysikuun jälkeen. Työt kannattaa tehdä iltapäivällä.

Vähenevän kuun aikana tehtäviä puutarhatöitä:

- juurikasvien ja muiden maanalaisista satoa tuottavien kasvien kylvö ja istutus (porkkana, peruna)
- keräsalatien ja keräkaalin kylvö ja istutus (tarkoitus kasvattaa kerää, ei vartta)
- sipulin, purjon ja kyssäkaalin kylvö ja istutus (tarkoitus kasvattaa syötävää osaa, ei lehtiä)
- maan muokkaus
- kalkitus ja lannoitus

- kompostin hoito
- hedelmäpuiden ja marjapensaiden leikkaus
- rikkaruohojen kitkeminen*

* Parhaat päivät rikkaruohojen kitkemiseen ovat kolme päivää ennen uutta kuuta. Kesäkuun 18. päivän aamupäivä on erityisen kitkemispäivä. Silloin rikkaruohojen juuret irtoavat tavalista helpommin.

Vähenevää kuuta seuraa uusikuu (musta kuu), jolloin vain nautitaan puutarhasta.

KUU ELÄINRADALLA

Kun maa kiertää auringon ympäri, aurinko pysyy maasta katsottuna yhdessä eläinradan merkissä kulloinkin yhden kuukauden ajan. Kuu kiertäessään maan ympäri n. 28 päivässä pysyy kussakin merkissä vain keskimäärin kaksi ja puoli päivää. Jokainen eläinradan merkki vaikuttaa eri kasvin osiin: juuriin, lehtiin, kukkiin ja hedelmiin.

Tähtimerkkien voimavaikutukset:

Merkki	Kasvinosa	Elementti
Oinas, leijona, jousimies	hedelmä	tuli
Härkä, neitsyt, kauris	juuri	maa
Kaksoiset, vaaka, jousimies	kukka	ilma
Rapu, skorpion, kalat	lehti	vesi

Muutamia esimerkkejä puutarhatöiden parhaasta ajoituksesta tähtimerkkien mukaan:

- rikkakasvien kitkeminen vähenevän kuun aikana, suotuisin kauriin merkissä
- ALÄ KITKE leijonan tai jousimiehen merkeissä
- puutarhan ja huonekasvien kastelu vesipäivinä
- ÄLÄ KASTELE ilmapäivinä
- nurmikon leikkaus vesipäivinä

Usein töiden optimaalinen ajoittaminen on säästä tai aikatauluista johtuen hankalaa. Silloin voi huomioida epäsuotuisat ajankohdat, mm. ei kastella ilmapäivinä. Oikean hetken odotamisesta saattaa olla enemmän hyötyä kuin hyötyä. Turhaa stressiä ei (tästäkään) pidä ottaa. Itse pyrin uteliaalla mielellä noudattamaan kuukalenteria. Kesäisin puutarhassa onnistun kehnemmin kuin talvella huonekasvien hoidossa. Seuraan netissä hortonomi Sari Weckströmin blogia Sarin puutarhat <http://asuntomessut.fi/sarin-puutarhat/>, jossa on viikoittaiset perussuosituksat.

Lisää kuun vaiheista www.puutarhastudio.fi ●

Lähteet: Johanna Paungger ja Thomas Poppe Kuun vaikutus puutarhassa, terveydessä ja metsänhoidossa ja Vanhan ajan kuukalenteri, molempien julkaisija Yläkuu kustannus.

Muumion paluu – ei kiitos!

Puut syksyllä täynnä muumioita? Suorastaan ongelmajät-teeksi asti? Muumiotauti on omenan ja luomun pahimpia tuholaisia. Mutta tällekkin voit itse tehdä paljon! Kerää muumiot pois heti kun niitä tulee. Alkuvaiheessa muumio-omenassa on laajeneva ruskea läikkä, ikäänkuin kolahduk-sen jälki. Valmis muumio on kokonaan ruskea ja mädän oloinen ja siinä on pieniä valkoisia pilkkuja, joista taudin itiöt leviävät.

Muumiotauti on sienitauti, joka leviää tuulen mukana sairaista hedelmistä ja sairastuneista lehdistä terveisiin vähänkin vahingoittuneisiin hedelmiin. Hyönteisen purema-kin voi riittää!

Älä kompostoi muumioita äläkä vie niitä metsään! Joissain kirjoissa neuvotaan kuoppaamaan ne 25–30 cm paksuisella mullalla haudatut muumiot ovatkin mainiota maanparannus-ainetta. Kastemadot ovat niillä paikoilla kertakaikkiaan mahtavia! Pienehköt määrät muumioita voi hyvin hävittää viemällä ne pussissa kaupunkikodin biojäteastiaan.

Muumioita tulee vähemmän, kun pidät puut terveinä: tiheät ja sairaat oksat surutta pois. Puu saa valoa, hedelmistä tulee suurempia ja paremman makuisia ja sienitaudit kaikkooavat! Muista myös haravoida omenapuun lehdet syksyllä kompos-tiin. Älä jätä muumioita puihin talveksi odottamaan uutta kevättä. ●

Härmäläisen härmätietoutta

Härmä on hankala torjuttava. Monet kumpulalaiset ovat joutuneet luopumaan rakkaista suurimarjaisista vanhoista karviaisistaan, kun härmäsienet ovat päässeet ylivaltaan.

Siis mitä se härmä olikaan? Kasviin tulee ensin ihan kuin valkeaa nukkaa, joka myöhemmin ruskettaa ja kuihduttaa koko saastu-neen kasvinosan. Useiden vanhojen karviaislajikkeiden lisäksi mm. monet ruusut, begoniat ja leimukukat ovat arkoja härmälle.

Sienitauteja vastaan taistellaan pitämällä kasvit hyväkuntoisina ja ilmavina. Kasveja voi yrittää vahvistaa sieniä vastaan suihkutta-malla niitä ajoittain runsaasti piitä sisältävällä **peltokortvedellä**: 100–150 g tuoretta peltokortetta keitetään hiljaisella tulella 1/2 tuntia 5 litrassa vettä ja keitos laimennetaan suhteessa 1 litra keitettä + 5 l vettä.

Ensimmäisten härmäläikkujen ilmaannuttua voi apua hakea perusteellisesta **Mäntysuopa**-suihkutuksesta. Pensaanelatvoja voi myös pestä mäntysuopavedellä täytetyssä pesuvadissa. Valitetta-vasti käsittelyä joutuu sitten jatkamaan silloin tällöin loppukesän ajan. No, hyvä niinkin, jos vaihtoehto on pensaiden täydellinen uusiminen, joka voi kaikesta huolimatta tulla eteen, niin hankalia härmätartunnat ovat. ●

Sähköremonttia odotellessa

Sähkönsyöttökaapelit kulkevat rajajoissa paikoin melko pinnassa, josta ne nousevat metalliselle pääsulakekotelolle kunkin palstan kohdalla. Syöttökaapelit ja sulakekotelo ovat yhdistyksen omaisuutta ja hoidossa ja niille pitää olla vapaa pääsy. Kotelosta eteenpäin kaikki sähköjohdot ja -laitteet sekä sähkömittari ovat jäsenen omaisuutta ja vastuulla.

Rakennustöissä tulee varoa maakaapelin vahingoittumista. Nyt jo ikääntyneet kaapelit ovat hyvin hauraita, eivätkä kestä vahingoittumatta esimerkiksi liikuttelua tai taivuttamis-ta. Pääsulakekotelon kiinnittämisessä rakenteisiin tulee käyttää esim. väljiä sankamaisia kiinnikkeitä, jotka sallivat routimisen aiheuttamat liikkeet. Kaapelin eristeeseen syntyneistä hiushalkeamista kaapeliin pääsee kosteutta, joka voi aiheuttaa oikosulun vuosienkin viiveellä. Vahingon sattuessa korjaus teetetään asennusluvan omaavalla ammattilaisella ja kustannukset maksaa aiheuttaja.

Rakennusaikaisesta sähkön käytöstä tulee sopia joko naapurin tai yhdistyksen kanssa. Ilman mittaria tai ennako-sopimusta käytetystä sähköstä veloitetaan raskaasti arvioiden.

On suositeltavaa irrottaa mökin pääsulake talveksi, jotta vahingossa päälle jääneet laitteet eivät aiheuta suurta sähkölaskua ja mahdolliset kutsuamattomat vieraat eivät nauti ansaitsemattomista mukavuuksista.

Sähkölaitteiden vioista tulee ilmoittaa välittömästi sähkö-laitteiden valvojalle, jolta saa myös muita sähköön liittyviä ohjeita. ●